

БЕРНХАРД КЕЛЕРМАН КАТАСТРОФАТА

Превод от немски: Венцеслав Константинов, —

chitanka.info

Катастрофата се разрази на сутринта, няколко минути преди четири часа.

Мястото, където на този нещастен десети октомври пробивната машина раздробяваше пластовете в Южната галерия, бе точно на четиристотин и двадесет километра от отвърстието на Тунела. Тридесет километра по-назад работеше машината на успоредната галерия.

Тъкмо бяха взривили скалите. Прожекторът, с който вчера един дребен японец даваше нареждания, сега хвърляше тебеширенобяла светлина върху търкалящите се камъни и гъмжилото полуголи хора, които разчистваха димящото свлачище. В този миг някой разпери ръце, друг падна по гръб, трети внезапно потъна някъде.

Свличащата се скална маса се понесе с бясна скорост напред, поглъщайки тела, глави, ръце и крака като вихрена лавина. Яростният грохот на работата бе погълнат от страшно боботене, тъй силно, че бе непоносимо за човешко ухо. Огромно налягане смазваше главите, а тъпанчетата се пръскаха. Дребният японец изведнъж изчезна. Настъпи черна нощ. „Хората от пъкъла“ видяха само неговото премятащо се тяло, разкривената му от ужас уста и рухващата подпора. Никой нищо не чу. Пробивната машина, тази бронирана грамада от стомана, която настъпваше с мощта на два бързоходни локомотива, бе изтръгната от релсите като тенекиена барака, бе запокитена срещу стената и смазана. Човешките тела летяха из въздуха като снаряди сред въртоп от скални блокове; железните вагонетки с камънак бяха пометени, разкъсани и премачкани в каменната лавина; гората от подпори рухна и заедно с пропадащата скална маса погребана под себе си всичко живо.

Това стана в една-единствена секунда. Миг след това се възцари мъртва тишина, а тътенът на експлозията заглъхваше в далечината.

Избухването причини опустошения върху отсечка от двадесет и пет километра, а Тунелът виеше зловещо по протежение на осемдесет километра, сякаш в галериите бе нахлул океанът. След този чудовищен вой, който се търкаляше напред като огромно метално кълбо, настъпи тишина, СТРАХОТНА тишина. После се появиха облаци прах, а след прахта се носеха и валма дим — Тунелът гореше!

Из дима излитаха влакове, по които като гроздове висяха обезумели от ужас хора, после бежешком изскачаха в мрака неузнаваеми призраци, а след това не излезе вече никой.

По нещастно съвпадение катастрофата стана точно по време на работническата смяна и на последните два километра се бяха струпали около две хиляди и петстотин души. Повече от половината за миг бяха премазани, разкъсани, убити, затрупани и никой не чу дори вик.

Но сетне, когато тътенът на експлозията заглъхна в далечината, гробната тишина на непрогледно черните галерии се разкъса от отчаяни крясъци, от човешки вопли, от безумен кикот, от пронизителните стонове на предсмъртните мъки, от викове за помощ, проклетия, хъркане и зверски вой. От всички ъгли се размърдаха и задвижиха живи същества. Срутвах се камъни, летяха дървени отломки, нещо се рушеше, падаше, търкаляше се, скърцаше. Мракът бе ужасяващ. Прах се стелеше като гъста пелена. Една греда се отмести встрани и от дупката под кея изпълзя с пъхтене някакъв човек, кихна и се свлече замаян върху купчината чакъл.

— Къде сте?! — изкрещя той. — Къде сте, за бога?!

Той непрекъснато крещеше тези думи и в отговор чуваше само диви писъци и животински стонове. Но от ужас и болка човекът ревеше все по-силно и по-силно, а гласът му ехтеше все по-пронизително и по-безумно.

Изведнъж той млъкна. В мрака блесна някаква светлинка. Измежду отломките на едно огромно свлачище пропълзя пламъче и внезапно избухна в огнен сноп. Човекът, който беше негър, изрева страшно, после от устата му излезе ужасно хъркане, защото — о, господи! — сред пламъка се появи човек! Той се измъкваше през огъня, димяща купчина с жълто като на китаец лице, някакъв страховит призрак! Призракът пълзеше безмълвно все по-нагоре и по-нагоре, увисна за миг на върха на свлачището, но после рухна надолу. В този миг в помътнения мозък на негъра изплува един спомен. Той разпозна този призрак.

— Хоби! — изрева той. — Хоби!

Но Хоби не чуваше и не отговаряше. Той политна, падна на колене, отупа пламъците от дрехите си, като хъркаше и жадно гълтеше въздух. Известно време седя зашеметен на земята като тъмна буца в светлината на пожара. Сякаш още миг и щеше да се строполи, но той само се отпусна на двете си ръце и бавно, машинално започна да лази напред, като се движеше инстинктивно към гласа, който непрестанно го зовеше по име. Внезапно се натъкна на тъмната фигура и спря.

Негърът клечеше с обляно в кръв лице и ревеше. В полумрака проблясваха ту двете му очи, ту само едното, защото кръвта постоянно обливаше очите на негъра и той само с усилие можеше да ги държи отворени.

Няколко мига те седяха така един срещу друг и се гледаха.

— Да бягаме! — несъзнателно прошепна Хоби и машинално се изправи.

Негърът протегна ръце към него.

— Хоби! — виеше той ужасено. — Хоби, какво се е случило?

Хоби облиза устните си и се опита да мисли.

— Да бягаме! — прошепна той отново с дрезгав глас, все още зашеметен.

Негърът се вкопчи в него и се опита да се изправи, но с вик рухна на земята.

— Кракът ми! — ревна той. — Велики боже, какво е станало с крака ми!

Хоби не бе в състояние да мисли. Съвсем инстинктивно той направи онова, което се прави, когато някой падне. Опита се да вдигне негъра. Но и двамата се строполиха на земята.

При падането Хоби така блъсна брадичката си в една греда, че главата му зашумя. Болката го разтърси. В зашеметяването си той помисли, че е получил юмручен удар в челюстта и в полусъзнание се изправи за отчаян отпор. Но в този миг изпита нещо страшно. Той не виждаше никакъв противник, а юмруците му бяха загребали пепел. Съзнанието му се проясни. Изведнъж той СХВАНА, че е в галерията и че изглежда се е случило нещо ужасно!... Целият се разтрепери, мускулите на гърба му, които никога не бяха изпитвали такова напрежение, затрепериха конвулсивно като мускулите на изплашен кон.

Хоби проумя всичко.

„Катастрофа!“ — помисли си той.

Понадигна се и видя, че пробивната машина гори. С изумление съзря купища голи и полуголи хора да лежат в най-ужасни разкривени пози върху развалините и никой не даваше признаци на живот. Видя, че се търкалят навсякъде, до него, наоколо. Лежаха със зинали уста, изпънати, с премазани глави, затиснати между греди, прободени, разкъсани. Навсякъде! Косата на Хоби се изправи. Лежаха затрупани

до шия, сплетени на кълбо и колкото скални блокове, греди, подпори и останки от вагонетки имаше наоколо, толкова глави, гърбове, крака, ръце и длани стърчаха из пепелището. Дори повече! Хоби се сгърчи от ужас, гледката го потресе така, че трябваше да се залови о нещо, за да не се строполи на земята. Сега чак схвана какви са тези странни звуци, които се разнасяха из цялата галерия. Това мяукане, вой, скимтене, пръхтене, рев като от зверове — всички тези нечувани, необикновени звуци идеха от хората! Кожата му настръхна, лицето и ръцете му се вцепениха, краката му се подкосиха. В непосредствена близост до него седеше човек, на когото кръвта бликаше от устата като поток. Човекът не дишаше вече, но бе свил шепа пред лицето си и Хоби чуваше как кръвта шурти и се плиска. Това бе дребният японец. Разпозна го. Изведнъж шепата му се отпусна, главата му клюмна и се удари в камъните.

— Да бягаме! — прошепна Хоби, разтърсен от ужас. — Трябва да бягаме оттук!

Негърът се вкопчи в колана на Хоби и се повлече с него, като доколкото можеше, се опираше на здравия си крак. Така двамата се влачеха през хаоса от греди, трупове и камъни в посока към крясъците и животинските звуци.

— Хоби! — стенеше негърът и хълцаше от страх, и ужас. — Мистър Хоби, the Lord bless your soul^[1], не ме зарязвайте, не ме оставяйте тук! О, господи!... Горещ имам жена и две малки деца... Помогнете на един беден негър! Милост!

Горящата пробивна машина хвърляше в черния хаос ярки, зловещи отблясъци и тъмни, трепкащи сенки, затова Хоби трябваше да внимава да не стъпва върху крайници и глави, които се подаваха от камънака. Неочаквано измежду две прекатурени вагонетки изникна човешка фигура, една ръка се протегна към него и той се дръпна изплашен. Тогава зърна едно лице, което се пулеше срещу него с идиотски израз.

— Какво искаш? — попита Хоби, изплашен до смърт.

— Да се измъкна оттук! — изхърка човекът.

— Върви натам! — отвърна Хоби. — Тръгнал си в погрешна посока.

Изражението на човека не се промени, но той бавно се отдръпна и безшумно изчезна, сякаш потъна сред скалите.

Главата на Хоби започна да се прояснява и той се опита да събере мислите си. Раните от изгарянията го боляха, лявата му ръка кървеше, но иначе бе невредим. Спомни си, че Алън го бе пратил да нареди нещо на О'Нийл. Десет минути преди експлозията той беше разговарял с О'Нийл, червенокосия ирландец, до количката с камъни. После се бе покачил в пробивната машина. Но защо, вече не си спомняше. Едва се бе напъхал в машината, когато усети, че подът под него се люлее. Зърна две изумени очи и повече не видя нищо. Това бе всичко, което си спомняше, но му се виждаше загадъчно как е успял да се измъкне от машината. А може би взривът го бе изхвърлил навън?

Докато мъкнеше подире си стенещия и хленчещ негър, Хоби обмисляше положението. То не му се струваше безнадеждно. Ако успееше да стигне до напречния проход, където вчера лежеше мъртвият миньор, значи беше спасен. Там имаше превързочни материали, кислородни апарати, запасни фенери. Спомни си ясно, че Алън сам бе проверил фенерите. Напречната галерия се намираще отдясно. Но на какво разстояние? На три, пет мили? Не знаеше. Ако не успееше да стигне дотам, щеше да се задуши, защото с всяка минута димът се сгъстяваше. И Хоби отчаяно пълзеше напред.

Изведнъж чу някой да го вика по име досами него. Спря се и се вслуша, като дишаше учестено.

— Насам — хриптеше гласът. — Аз съм О'Нийл!

Да, това беше огромният ирландец. Той, чието тяло иначе заемаше толкова място, сега стоеше притиснат между греди, а дясната половина на лицето му бе обляна в кръв. Кожата му бе сива, сякаш посипана с пепел, а в очите му пламтеше страдание.

— Свършено е с мен, Хоби! — хъркаше О'Нийл. — Какво се е случило? Аз умирам и се мъча жестоко. Застреляй ме, Хоби!

Хоби се опита да отмести една греда. Напрегна всичките си сили, ала необяснимо защо веднага рухна на земята.

— Няма смисъл, Хоби — простена О'Нийл. — Аз умирам и се мъча! Застреляй ме и се спасявай!

Да, О'Нийл умираше, това бе очевидно. Хоби измъкна револвера от джоба си. Оръжието тежеше като олово в ръката му и той едва успя да го насочи.

— Затвори си очите, О'Нийл!

— Защо трябваше на мене..., Хоби? — О’Нийл безнадежно се усмихна. — Кажи на Мак, че нямам вина... благодаря ти, Хоби...

Димът смъдеше, но заревото на пожара бледнееше все повече и Хоби се надяваше, че съвсем ще угасне. Тогава опасността щеше да е преминала. Но внезапно прозвучаха две кратки и мощни експлозии. „Избухват взривните патрони“ — помисли си той.

Веднага след това наоколо стана по-светло. Ярko гореше една висока подпора и озаряваше надалеч галерията. Тогава Хоби видя как изпод развалините се измъкват хора, а други пълзят метър след метър напред, с голи и мръсни гърбове и рамене, сиво-жълти в светлината на огъня. Изпод купищата камък долитаха стонове и викове, подаваха се ръце и конвулсивно свиваха пръсти: тук основата на галерията се издигаше неравномерно, но наоколо все още се стелеше гъста пепел.

Хоби безчувствено лазеше напред. Задъхваше се. Пот се лееше от лицето му и той почти губеше съзнание от силното напрежение. Не обърна внимание на ръката, която се подаваше от пепелището и се опитваше да го улови за крака, равнодушно прекрачи една локва кръв, която се стичаше някъде отгоре. „Колко ли кръв има човек?“ — помисли си той, като мина направо през един труп, който лежеше по корем на земята.

Негърът, когото съдбата му бе натрапила в този ужасен час, обвиваше ръце около врата му, виеше и плачеше от болка и страх, а от време на време целуваше косите му и молеше да не го изоставя.

— Казвам се Уошингтън Джаксън — хъхреше негърът, — родом съм от Атенс в щата Джорджия и съм женен за Аманда Бел от Даниълсвил. В Тунела започнах работа преди три години като носач на камъни. Имам две деца, на шест и на пет години.

— Млъквай най-сетне! — кресна Хоби. — И не ме стискай тъй силно.

— О, мистър Хоби — мазнеше се Джаксън, — вие сте добър човек. Всички казват това, о, мистър Хоби...

И той целуваше косите и ушите на Хоби. Но изведнъж, понеже Хоби го перна през ръката, той бе обзет от безумна ярост: помисли си, че Хоби иска да се отърве от него. С всичка сила обгърна врата на Хоби и завика запъхтян:

— Да не мислиш да ме оставиш тук да пукна, Хоби, какво си решил? Ох!

И със силен вик се търкулна на земята, защото Хоби бе заврял пръстите си в очите му.

— Хоби, мистър Хоби! — молеше се той жаловито, плачеше и простираше ръце. — Не ме изоставяйте, заклевам ви в името на старата ви, добра майка...

Хоби се бореше за въздух. Гърдите го стягаха, той се изопваше вдървен, задъхваше се и му се струваше, че е настъпил последният му час.

— Да вървим! — каза той, когато отново си пое въздух. — Проклет дявол! Трябва да се проврем под този влак. Ако започнеш пак да ме душиш, ще те убия!

— Хоби, добричък мистър Хоби!

И Джаксън с плач и стенания се повлече подире му, като се държеше за кожения му колан.

— Hurry up, you idiot!^[2]

Хоби имаше чувството, че главата му ще се пръсне.

В протежение на три мили галерията бе почти напълно разрушена, затрупана от греди и камъни. Навсякъде пълзяха хора, окървавени, дрипави; едни с вой, плач и стон, други безмълвно и с пъхтене се стремяха, колкото може по-бързо напред! Катереха се по преобърнати товарни вагони, лазеха нагоре-надолу по насипи от срутени камъни, промъкваха се между подпори.

Колкото по-далече отиваха, толкова повече събрата по съдба срещаха, които също се блъскаха напред. Тук бе съвсем тъмно и само нарядко проблясваше бледа светлинка. Димът изпълваше галерията, възпаляваше очите и щом усетеха миризмата му, хората отчаяно се разбързваха.

Те грубо тъпчеха върху телата на бавно пълзящите ранени, поваляха се с юмруци, за да спечелят малка преднина, а един цветнокож размахваше ножа си като обезумял и ръгаше всеки, който се изпречеше на пътя му.

При един тесен проход между някакъв преобърнат вагон и купчина срутени греди се водеше истинска битка. Ехтяха револверни изстрели и виковете на поразените се смесваха с яростния вой на онези, които се бяха вкопчили за гърлата. Ала един след друг те

успяваха да се промъкнат през процепа, а ранените със стенания пропълзяваха подире им.

По-нататък пътят стана по-свободен. Имаше по-малко влакове, а част от подпорите бяха оцелели при взрива. Но тук бе съвършено тъмно. Бегълците падаха и ставаха, стенеха, скърцаха със зъби, облени в пот и кръв, но се промъкваха напред. Удряха се в греди и изкрещяваха, падаха от вагоните и пак продължаваха. Напред! Напред! Яростта на инстинкта за самосъхранение постепенно стихваше и отново бавно се разбуждаше чувството за другарство.

— Насам! Тук пътят е свободен!

— Може ли там да се мине?

— Вдясно, покрай вагоните!

Три часа след катастрофата първите пострадали от разрушената галерия достигнаха успоредната галерия. И тук електрическата инсталация бе повредена. Бе непрогледна нощ и от всички гърла се изтръгна яростен рев. Нито един влак! Никакви фенери! Работниците от успоредната галерия отдавна бяха избягали и всички влакове бяха отпътували.

Димът настигна бегълците и те отново се впуснаха в безумна надпревара напред.

В продължение на един час пълчищата пълзяха, тичаха, спъваха се в тъмнината, накрая първите, съвсем изтощени, спряха.

— Няма никакъв смисъл — крещяха те. — Не можем да вървим пеша цели четиристотин километра!

— Какво да правим?

— Да чакаме, докато ни приберат!

— Да ни приберат? Кой ще дойде?

— Ще пукнем от глад!

— Къде са складовете?

— Къде са запасните фенери?

— Да, да, къде са?

— Мак!...

— О, почакай, Мак!...

И изведнъж в тях пламна жаждата за мърт.

— Почакай. Мак! Само да излезем веднъж оттук...

Но димът прииждаше и те отново хукваха напред, докато отново им се подкосиха краката.

— Хей, тук има станция!

Станцията бе тъмна и изоставена. Машините мълчаха, паниката бе измела всички хора.

Тълпата нахлу в станцията. Тук работниците се чувстваха като у дома си. Знаеха, че някъде има запечатани сандъци с хранителни припаси, които трябваше само да отворят.

В тъмнината се разнесоха удари и трясък. Всъщност никой не бе гладен, защото ужасът бе притъпил глада. Но при наличието на продуктите, в тях се пробуди някакъв див инстинкт да си натъпчат стомасите и те се нахвърлиха като глутница вълци върху сандъците. Тъпчеха джобовете си с припаси. И обезумели от ужас и ярост, разхвърляха чували със сухари и сушено месо, трошаха стотици бутилки.

— Ето фенерите! — извика някакъв глас.

Това бяха запасните фенери с батерии и те трябваше само да се включат.

— Стой, не светвай, или ще стрелям!

— Защо?

— Може да стане експлозия!

Тази мисъл бе достатъчна, за да ги вкамени. От страх притихнаха съвсем.

Но димът напираше и те пак се хвърлиха напред.

Изведнъж се чува викове и стрелба. Светлина! Те се втурнаха през един напечен проход в успоредната галерия. И успяха да зърнат само как в далечината се води битка с юмруци, ножове и револвери за едно-едничко място във вагона. Влакът потегли, а те в отчаяние се хвърлиха на земята и завикаха:

— Мак! Мак! Почакай само да се измъкнем оттук!

1913

[1] Бог да ви благослови (англ.) — Б.пр. ↑

[2] — По-бързо, идиот! (англ.) — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.